

Ansvarlige utlån og investeringer

Utlån til husholdninger og bedrifter er konsernets kjernevirksomhet. Det er en gjennomgående forventning fra våre interessenter at utlåns- og investeringsvirksomheten skal stimulere til bærekraftig næringsutvikling og verdiskaping. Fire vesentlige temaer inngår i dette fokusområdet:

Vesentlige temaer	Målbilde	Nøkkeltall	Ansvar
Forebygge og bekjempe økonomisk kriminalitet og korrupsjon	Sikre etterlevelse av lover og regler gjennom oppdaterte risikovurderinger og effektiv bekjempelse av økonomisk kriminalitet	<ul style="list-style-type: none"> Tap som følge av svindel Andel ledere og ansatte som har fullført e-læringskurs i hvitvasking og terrorfinansiering 	Konserndirektør Teknologi og utvikling
Sikre langsiktig lønnsomhet og konkurransekraft	Styrke konsernets vekst og lønnsomhet gjennom differensiert prising av klimarisiko og aktiv porteføljestyling	<ul style="list-style-type: none"> Utlånsvolum næringsliv med ESG-score Utlånsvolum privatmarked med ESG-score Andel utlån som oppfyller kravene til grønne obligasjoner 	Konserndirektør Bedriftsmarked Konserndirektør Privatmarked
Redusere karbonavtrykk i utlånsporteføljer	Redusere konsernets finansielle risiko gjennom å integrere klima- og naturpåvirkning i rådgiving, risikostyring og kredittmodeller	<ul style="list-style-type: none"> Reduksjon av total klimagassutslipp fra utlånsporteføljer i tråd med overgangsplaner mot netto null innen 2050 	Konserndirektør Konsernfinans og eierstyring Konserndirektør Risikostyring
Stimulere til grønn omstilling for privatkunder og næringslivskunder	Aktivt påvirke reduksjon av kundenes energiforbruk gjennom rådgiving, produktutvikling og kurstilbud	<ul style="list-style-type: none"> Andel boliger i utlånsporteføljen med energimerke Andel næringseiendommer i utlånsporteføljen (>1.000 m²) med energimerke 	Konserndirektør Bedriftsmarked Konserndirektør Privatmarked Administrerende direktør EiendomsMegler 1 Midt-Norge AS

Tabell 2: Ansvarlige utlån og investeringer – vesentlige tema

Forebygge og bekjempe økonomisk kriminalitet og korrupsjon

Vår tilnærming til temaet

Omfanget av økonomisk kriminalitet som gjennomføres gjennom bank- og finansforetak er økende, og med kriminelle som stadig profesjonaliseres øker den kriminelle aktiviteten i kompleksitet. For oss er forebygging og bekjempelse av økonomisk kriminalitet og korrupsjon en sentral oppgave. Arbeidet er lovpålagt, og påvirker tilliten til det norske velferdssamfunnet og finansnæringen både nasjonalt og internasjonalt. Temaet er vesentlig for alle våre interessenter, og vi benytter betydelige ressurser på dette arbeidet.

Arbeidet med forebygging og bekjempelse av økonomisk kriminalitet

Økonomisk kriminalitet er handlinger som rammer enkeltpersoner, næringslivet og samfunnet, og kan få negative konsekvenser for tilliten i det norske velferdssamfunnet. Videre fremkommer det av ulike trusselvurderinger at bank og finans har en økt sårbarhet for ansatte som begår kriminelle handlinger alene eller gjennom tette bånd til kriminelle.

Som rapporteringspliktig etter hvitvaskingsregelverket, har SpareBank 1 SMN en lovmessig plikt til å gjennomføre tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Den 1. januar 2023 trådte ny finansavtalelov i kraft

med formål om å styrke forbrukervernet. Banken har fått en lovmessig plikt til å korte ned saksbehandlingstiden på klagesaker relatert til svindel.

Det er gjennomført mange små og store tiltak relatert til forebygging, avdekking og håndtering av økonomisk kriminalitet i 2023.

Strategisk forankring økonomisk kriminalitet

Viktigste retningslinjer: Konsernpolicy og overordnet retningslinje hvitvasking, terrorfinansiering og sanksjoner, Policy interne misligheter og korrupsjon.

Ansvarlig for området: Leder økonomisk kriminalitet er bankens hvitvaskingsansvarlige. Konserndirektør Teknologi og utvikling har det overordnede ansvaret for antisvindel og interne misligheter og korrupsjon.

Målsetting: Å ivareta tillit hos myndigheter, kunder, samarbeidspartnere og konkurrenter gjennom forebygging, avdekking og håndtering av transaksjoner med tilknytning til hvitvasking, terrorfinansiering og annen økonomisk kriminalitet.

Svindel

Utvikling og trender i 2023

Banken har registrert en økning i svindel og svindelforsøk mot våre kunder i 2023. Samlede tall for våre kontaktflater - fra kundesenter, klage- og reklamasjonsavdeling til enheter som jobber mot økonomisk kriminalitet viser en fortsatt økning i omfang av svindel sammenlignet med foregående år. Dette er for øvrig på linje med rapporter fra myndigheter og offentlige aktører samt andre finansinstitusjoner i Norge for det siste året.

I 2023 har markante trender vært økningen i svindel knyttet til falske investeringer og økning i svindel knyttet til digitale bruktmarked. Vi ser at omfanget av telefonsvindel mot eldre ("Olga-bedragerier") fortsatt er høyt, samtidig som våre sikkerhetssystemer har forebygget og stanset et betydelig antall forsøk på dette i 2023, sammenlignet med 2022.

Tiltak og antisvindelarbeid i 2023

I 2023 har vi oppdatert våre risikovurderinger knyttet til forebygging av svindel sammen med øvrige alliansebanker som del av en langsiktig og strategisk utvikling av antisvindelarbeidet i SpareBank 1 alliansen. 2023 har vært preget av flere store svindelsaker hvor banken har tatt et ledende initiativ på nasjonalt nivå inn mot politi- og påtalemyndighet, og hvor utfallet av sakene har i stor grad kommet samfunnet til gode. 2023 har også vært et år hvor vi har inntatt en synlig posisjon i media med et svindelforebyggende budskap, i tillegg til å ha gjennomført en rekke foredrag og kundemøter lokalt hvor fokus har vært råd og veiledning for å unngå å bli svindlet.

Forventet utvikling 2024

I takt med en stadig voksende digital integrering av samfunnet, videre digitalisering av betalings- og finanstjenester ventes det at svindel som treffer banken og våre kunder vil fortsatt være høyt og økende i året som kommer. På generelt grunnlag vil digitalisering – som en positiv kraft i samfunnet som øker verdier, reduserer transaksjonskostnader og realiserer gevinst - også åpne opp for transnasjonal svindel, oppskalering og intensivering av angrep, effektiv deling av kriminalitetskunnskap og ny teknologi, samt at det åpner for raske endringer i modus og angrepsvektorer mot bank og bankkunder. Økningen i svindel må

også sees i sammenheng med et geopolitisk bilde i endring; svindel undergraver og svekker tillit mellom borgere, og den tilliten borgerne har til store samfunnsaktører, som bl.a. banker. Dette kan tjene kriminelle aktører.

Hvitvasking og terrorfinansiering

SpareBank 1 SMN har en lovmessig plikt til å gjennomføre tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. I årsrapporten for 2022 skrev vi at våre viktigste prioriteringer innen antihvitvasking og terrorfinansiering i 2023 ville være forbedring av prosesser og rutiner, sikre etterlevelse i forbindelse med fusjonen med SpareBank 1 Søre Sunnmøre, samt anskaffelse av neste generasjons AML-løsninger. I tillegg er vårt rammeverk for hvitvasking, terrorfinansiering og sanksjoner oppdatert. Det er gjort en større kartlegging av bankens risiko tilknyttet ulike typer av korrespondentforbindelser, og innenfor personmarked er kvaliteten og effektiviteten relatert til "kjenn-din-kunde"-prosesser forbedret.

Vår konsernpolicy og overordnede retningslinjer på området stiller krav til interne kontroll- og kommunikasjonsrutiner som skal bidra til etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. 27.805 transaksjoner ble identifisert for videre kontroll av bankens transaksjonsovervåking. 610 saker ble rapportert som mistenkelige til enheten for finansiell etterretning (EFE) i Økokrim.

Det er i 2023 gjennomført opplæringsaktiviteter for alle ansatte. 97 % av tildelt e-læring innenfor økonomisk kriminalitet er gjennomført og det er gjennomført spesifikk opplæring for fagmiljø, både gjennom fysiske samlinger, e-læring og sertifiseringsløp.

Interne misligheter og korrupsjon

Interne misligheter og korrupsjon er ødeleggende for samfunnet som helhet og undergraver lovlig forretningsvirksomhet og konkurranse. Befatning med interne misligheter og korrupsjon kan skade virksomheten og omdømme, samt medføre straffereaksjoner, tap av kontrakter eller annet økonomisk tap.

Mislighetsbegrepet omfatter både straffbare og ikke-straffbare forhold og kan utføres gjennom eksempelvis underslag, tyveri, bedrageri, korrupsjon, brudd på taushetsplikt og/eller etiske retningslinjer.

Konsernet har nedfelt nulltoleranse til alle former for interne misligheter og korrupsjon i sine etiske retningslinjer.

Antikorrupsjonspolicy er revidert og endret til å omfatte alle former for interne misligheter. Denne er styrebehandlet og angir føringer for konsernets holdning til og arbeid med å forebygge interne misligheter og korrupsjon.

De vesentligste risikoene for interne misligheter og korrupsjon som er identifisert er sårbarheter tilknyttet ansatte, misbruk av tilganger og utnyttelse av system. Det er gjennom året jobbet med en rekke tiltak for å kartlegge sårbarheter og implementere tiltak for å redusere risiko for interne misligheter og korrupsjon.

Våre etiske retningslinjer presiserer at ansatte skal unngå å komme i et avhengighetsforhold til konsernets kunder eller leverandører. Ansattes verv skal registreres og godkjennes av HR.

Retningslinjene knyttet til korrupsjon gjøres kjent for alle ansatte gjennom opplærings- og holdningsskapende tiltak. Dersom retningslinjene likevel blir brutt, medfører dette sanksjoner for de det gjelder.

Banken har egne varslingsrutiner for å sikre ansattes rett til å fremsette varsel om kritikkverdige forhold. Varslingsrutinene gjelder også dersom det mistenkes interne misligheter eller korrupsjon. Varsling kan gjøres anonymt. I 2023 var det 4 varslingssaker.

Opplæring

Hvert år gjennomfører alle ansatte i konsernet en obligatorisk etikkoppdatering som et ledd i å fremme etisk bevissthet og profesjonell integritet. Tema for årets etikkuke var habilitet og interessekonflikt. Per dags dato har 94 % av våre ansatte gjennomført denne opplæringen.

Relevante styrende dokumenter

Følgende styringsdokumenter er sentrale innenfor dette temaet:

- Konsernpolicy og overordnet retningslinje hvitvasking, terrorfinansiering og sanksjoner
- Policy interne misligheter og korrupsjon
- Etske retningslinjer

Sikre langsiktig lønnsomhet og konkurransekraft

Vår tilnærming til temaet

Vår langsiktige lønnsomhet og konkurransekraft er avhengig av at vi lykkes med den grønne omstillingen i tett samspill med våre kunder, leverandører og forretningspartnere. Som ledd i dette arbeidet er ESG-scoring av næringslivskunder en integrert del av kredittprosessen. Tilsvarende verktøy vil også bli innført for våre privatkunder. Vi har innført tydelig differensiering på låneutmåling (LTV), avdragsprofil, mulighet til å utbetale utbytte for selskaper, avhengig av hvordan vi vurderer ESG-risikoen på kundenivå. Gjennom disse endringene i kredittprosessen, skal konsernets utlån i økende grad oppfylle kravene til grønn obligasjonsfinansiering.

Privatmarked

Kredittstrategien er vedtatt av bankens styre. Rammene for bærekraftige utlån er satt her og operasjonaliseres gjennom bankens kredittpolicy og rammeverk for utlånsvirksomheten. Rammeverket skal bidra til at banken eksempelvis ikke påfører kundene gjeldsforpliktelser som er i strid med god rådgivingsikk og forsvarlig utlånspraksis. Banken har avslagsplikt der kunder ønsker å gjøre låneopptak på uforsvarlige låneformål, og der kunden har svak betjeningsevne.

I konsernets oppdaterte vesentlighetsanalyse vurderes det at privatmarked har størst påvirkning på temaene husholdning og landbruk. Finansiering til privatkunder kan positivt påvirke boligforhold, blant annet gjennom pådriverrollen for å inkludere lavtlønnede i boligmarkedet, og ved å tilby andre finansielle tjenester med positiv effekt på utsatte grupper i samfunnet, herunder vår satsing på finansielt helseteam.

Privatmarked har også en pådriverrolle i bygg- og eiendomsbransjen. Dette gjennom partnerskap med eiendomsutviklere og meglerforetak som kan ha positiv klimapåvirkning på byggeprosjekter som kan gi en bærekraftig boligstandard. Privatmarked jobber målrettet med videreutvikling av tilbudet av grønne produkter og bidra til at boligutviklere tar hensyn til boligkjøpers preferanser innen bærekraft og gjennom dette driver frem grønn omstilling.

Utlån til landbrukskunder tilhører privatmarkedsporteføljen, og omfatter segmentene jordbruk, skogbruk, husdyrhold, videreforedling av råvarer og leveranser av ulike tjenester på gård. Det er en viktig bransje for oss og er den nest største bransjeporteføljen i banken. Målt i utlånsvolum er vi den neste største landbruksbanken i Norge. Vår rolle innebærer, i henhold til vår landbrukspolicy, at vi skal bidra til å utvikle landbruket i regionen vår. Dette betyr at banken tar en større rolle i utviklingen av landbruket enn å kun være en tilbyder av kapital.

Slik skal vi stimulere kunder og forretningsforbindelser til å vurdere hvor bærekraftig egen virksomhet er i dag, og hvordan man kan tilpasse seg det grønne skiftet. Vi skal gjøre det mer attraktivt å velge gode, bærekraftige tiltak og løsninger på tvers av forretningsområdene våre. Dette skal skape grunnlag for langsiktige investeringer og miljøvennlig forvaltning, og er i tråd med forvaltertankegangen; landbrukseiendommen skal overlates i bedre stand enn den var da man selv overtok den.

I løpet av 2023 har vi fått mulighet til å hente «estimerte energimerker» fra Eiendomsverdi. Dersom disse energimerkene blir godkjent til bruk, vil mange av objektene som mangler energidata kunne estimeres. Dermed vil kun en mindre andel av objektene vi har finansiert stå uten energimerke. Dette legger grunnlaget for en implementering av en rådgivingsløsning og ta ESG inn i kredittvurderingen.

2023 har vært et krevende år for kunder med store lån, store forsørgerbyrder og lave inntekter. Vi har derfor i 2023 lansert finansielt helseteam; et tiltak som angriper problematikken med uhåndterbar gjeld på en mer helhetlig måte med fokus både på de økonomiske utfordringene og helseutfordringer, og den gjensidige påvirkningen disse kan ha på hverandre. Dette tiltaket forventes å hjelpe de av kundene våre som sliter med uhåndterbare gjeldsutfordringer.

Bedriftsmarked

Risiko knyttet til bærekraft er en integrert del av kredittisikovurderingen av våre bedriftskunder, og inngår som fast element i kredittsaker og risikostyring. Denne typen risiko er kredittisiko på lik linje med andre mulige risikodrivere. I henhold til vår kredittstrategi skal vi jobbe målrettet med å redusere både ESG-risiko og klimagassutslipp fra vår utlånsportefølje i tråd med vårt mål om netto null utslipp i vår utlånsportefølje innen 2050. Vi har utarbeidet dokumentet «Retningslinjer for håndtering av risiko knyttet til ESG» som overordnet retningslinje til våre kunderådgivere.

Konsernet skal jobbe målrettet mot å redusere både ESG-risiko og klimagassutslipp fra utlånsporteføljen. For relevante bransjer fastsetter vi bransjeretningslinjer som skal ivareta risiko knyttet til ESG, dette for å sikre at beslutninger blir tatt på solid grunnlag og i henhold til konsernets bærekraftstrategi.

ESG-modell og kredittvurdering

ESG-modellen vår er et sentralt verktøy i vurdering av ESG-risikoen til våre bedriftskunder. Modellen er utviklet i fellesskap i SpareBank 1 alliansen og har som formål å avdekke kredittisiko relatert til ESG, hvor kunden scores på en skala mellom 1 til 10. Spørsmålene i ESG-modellen er tilpasset bransjen som kunden opererer i, i tillegg til vurderinger rundt klimarisiko (fysisk risiko og overgangsrisiko), sosiale risikofaktorer (f. eks. arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter), samt governance. ESG-modellen skal være et verktøy for finansrådgiveren i kundedialogen, dels for ESG-vurderingen sin del, men også for å diskutere risikobildet for kundens bransje, og synliggjøre hvilke tiltak kunden kan gjøre for å minke sin egen ESG-risiko.

Vi har et krav om klassifisering av ESG-risikonivå for alle engasjement lik eller over ti millioner kroner ved bruk av vår ESG-modell. Risikoklassifisering skal oppdateres minimum en gang i året og ved vesentlige endringer. Risikonivået kategoriseres som lavt, medium eller høyt.

For 2023 hadde vi som mål å vurdere 75 prosent andel av alle våre eksisterende og nye kredittengasjement på ti millioner kroner eller mer ved bruk av vår ESG-modell. Ved utgangen av året var andelen på 87,2 prosent og dermed godt over målsetningen. For 2024 har vi satt mål på 90 prosent andel.

Vi vil fortsette å videreutvikle ESG-modellen sammen med SpareBank 1 alliansen både når det gjelder funksjonalitet, spørsmål, vektning og data. For nye og eksisterende kunder med kredittengasjement under ti millioner kroner er det ingen krav til ESG risikoklassifisering i ESG-modellen, men det er krav om verbal ESG-vurdering knyttet til observerte negative avvik.

Investeringer hos SpareBank 1 SMN

Investeringer i SpareBank 1 SMN kan deles inn i tre kategorier:

- Egne direkteinvesteringer
- Investeringer gjort av forvaltningstjenester formidlet gjennom banken
- Investeringer gjort av midler fra samfunnsutbytte og SpareBank 1 SMN Utvikling

Egne direkteinvesteringer

I forbindelse med styring av konsernets likviditetsrisiko har vi en portefølje bestående av likvide verdipapirer med høy kredittkvalitet. Sammensetningen og størrelsen på porteføljen er i henhold til styrevedtatte styringsdokumenter for likviditetsområdet og lovpålagte krav for likviditetsstyringen. I tillegg er det utarbeidet retningslinjer for bærekraft i likviditetsforvaltningen. Konsernets investeringer i sertifikater og obligasjoner utgjør 34 milliarder kroner ved utgangen av 2023. Vi har i 2023 fortsatt oppbygging av andelen obligasjoner med ESG-kriterier, og vurdert og deltatt i flere emisjoner i NOK og Euro gjennom året. Dette utgjør 2,7 milliarder kroner, og er i all hovedsak obligasjoner utstedt av multinasjonale organisasjoner og obligasjoner med fortrinnsrett.

SpareBank 1 SMN Invest AS eier aksjer og andeler i regionale virksomheter og fond. Aktiviteten i selskapet er redusert, og selskapet vil ikke investere i nye enkeltelskaper. Porteføljen vil derfor trappes ned over tid.

Investeringer gjort av forvaltningstjenester formidlet gjennom banken

SpareBank 1 SMN er ikke en forvalter av verdipapirfond, men er en distributør av verdipapirfond. Som distributør er vi opptatt av å tilby fond med høye ambisjoner innen bærekraft. Fondstilbudet er bygget opp gjennom ODIN, et selskap SpareBank 1 SMN har indirekte eierskap i gjennom SpareBank 1 Forvaltning, i tillegg til verdipapirfond fra andre fondsforvaltere.

Sammen med de andre bankene i SpareBank 1-alliansen ønsker vi å gjøre det enklere for våre kunder å investere i verdipapirfond som er riktige for kunden, både med tanke på avkastning og risiko, men også med tanke på bærekraft.

Vi har egne retningslinjer knyttet til bærekraftig distribusjon og anbefaling av verdipapirfond, og utarbeidelse og oppfølging av retningslinjene gjøres sammen med de andre bankene i SpareBank 1 alliansen. Gjennom våre

retningslinjer har vi definert hva vi oppfordrer til, forventer, og krever av forvalterne av verdipapirfondene som vi distribuerer til våre kunder. Dersom en forvalter bryter med kravene og etter dialog med oss ikke velger å endre praksis, vil vi stoppe distribusjonen av det respektive verdipapirfondet.

I tillegg til dette har vi etablert vår egen merkeordning, hvor de ulike fondene gis en bærekraftsmerking basert på etterlevelsen av våre forventninger. Kort sagt forventer vi at forvalterne av de respektive fondene er aktive eiere og ekskluderer selskap og sektorer for å sørge for en mer bærekraftig utvikling for selskapet isolert sett, men også for samfunnet og miljøet. Vi tror også dette er viktige faktorer for selskapenes verdiskapning til eierne som igjen er våre kunder.

Som følge av en større pågående revisjonsprosess av merkeordningen i andre halvdel av 2023, har vi avventet prosessen med å innhente ny bærekraftsinformasjon fra forvalterne for 2023. Framover kommer vi i større grad til å støtte oss på Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), også kjent som Offentliggjøringsforordningen på norsk, og mer objektiv bærekraftsinformasjon gjennom en leverandør av bærekraftsdata i merkeordningen, og mindre på informasjon innhentet direkte fra forvalterne. Vi forventer at den nye merkeordningen blir fasett inn i første halvdel av 2024.

Tabellen under viser fordelingen av karakterene i merkeordningen for 2023. Det er kun en karakterendring for fondene som var i distribusjon i 2022.

ESG score	2023	Nye fond 2023
A	12	1
B	179	3
C	17	0
D	4	0
E	0	0
F	1	0
Sum	213	4

Tabell 3: Fordeling av ESG-score på fond

De aller fleste fondene vi distribuerer har karakteren B, og vi mener dette er fond som har en ansvarlig tilnærming til bærekraft. Revisjonen av merkeordningen har blant annet som mål å i større grad kunne skille fond fra hverandre, slik at konsentrasjonen av fond med karakter B blir lavere. Det er kun ett fond som har gått fra karakter A til karakter B sammenlignet med forrige ESG-scoring. For å få karakter A, må fondet i tillegg til å svare opp alle forventningene, være klassifisert som artikkel 9-fond under SFDR.

Samtlige av forvalterne oppgir at de har signert FNs prinsipper for ansvarlige investeringer og rapporterer på etterlevelse.

Investeringer gjort av midler fra samfunnsutbytte og SpareBank 1 SMN Utvikling

Dette er nærmere beskrevet i kapittelet om "Samfunnsutbytte" og "Stimulere innovasjon og bærekraftig økonomisk vekst".

Rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner

I tråd med konsernets bærekraftsstrategi, har vi i SpareBank 1 SMN utarbeidet et rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner (Green Bond Framework). Rammeverket er utarbeidet i tråd med ICMA Green Bond Principles. Rammeverket støtter opp om FNs bærekraftsmål, og alle kvalifiserte utlån i porteføljen kan relateres til en eller flere av følgende bærekraftsmål:

- Nr. 7: Ren energi til alle

- Nr. 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Nr. 9: Industri, innovasjon og infrastruktur
- Nr. 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn
- Nr. 12: Ansvarlig forbruk og produksjon
- Nr. 14: Livet i havet
- Nr. 15: Livet på land

Kvalifiserte utlån er delt i flere kategorier:

- Grønne boliger og næringsbygg
- Miljømessig og bærekraftig forvaltning av levende naturressurser og arealbruk
- Sirkulær økonomiske tilpassede produkter, produksjonsteknologier og prosesser med utvalgte bærekraftsertifiseringer
- Ren transport
- Fornybar energi

SpareBank 1 SMN har utnevnt Multiconsult som rådgiver for å identifisere de mest energieffektive bolig- og næringseiendommene, elektriske kjøretøy og fornybar energi. Sustainalytics har gjort en uavhengig vurdering av rammeverket.

Per 31. desember 2023 har vi utstedt grønne obligasjoner for 23,8 milliarder kroner. Kvalifiserende eiendeler i porteføljen utgjør 34 milliarder kroner. Mer detaljer om utstedelsene finnes i

 allokeringssrapporten som publiseres i vårt bærekraftsbibliotek på smn.no

SpareBank 1 SMNs rammeverk for grønn finansiering – ferdigstilt januar 2024 – er en oppdatering av eksisterende rammeverk for grønne obligasjoner med tanke på EUs taksonomi. Det er fortsatt noen avvik fra taksonomien og dette skyldes i hovedsak to ting:

- Grandfathering av lån – dvs lån som kvalifiserte på tidspunktet de ble innvilget, men hvor sikkerheten for lånet ikke ville kvalifisert i dag.
- Næringer og sertifiseringer som ikke er en del av taksonomien i dag, som fiske, fiskeoppdrett og Miljøfyrtårn.

For øvrige forskjeller mellom SpareBank 1 SMNs rammeverk og taksonomien viser vi til beskrivelsen i

 uttalelse fra Sustainalytics som har vurdert rammeverket.

Klimarisiko og muligheter

Klimarisiko er risikoen for finansielle tap eller svekket omdømme, som kan relateres enten direkte til klimaendringer (fysisk risiko) eller som en konsekvens av tilpasninger mot et lavutslippssamfunn (overgangsrisiko).

Tap som følge av klimarisiko vil materialisere seg gjennom de tradisjonelle risikogruppene som kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Klimarisiko er derfor en driver for risiko, og ikke en egen risikogruppe. Konsernet anser klimarisiko som en vesentlig finansiell risiko, og frem til klimarisiko er helt integrert i de tradisjonelle risikogruppene og konsernets virksomhetsstyring vil klimarisiko ha et forsterket fokus i vår risikostyring.

Vi benytter Task force on Climate related Financial Disclosure (TCFD) som veiledning i vårt arbeid med, og rapportering på, klimarisiko.

Ledelse

Styrets involvering i klimarelaterte risikoer og muligheter

Ansvar for klimarisiko følger ordinær ansvarsstruktur i konsernet, i henhold til konsernets risikostyringspolicy. Styret i SpareBank 1 SMN har det overordnede ansvaret for klimarisiko gjennom godkjenningen av styringsdokumenter og oppfølging av rapportering fra administrasjonen. Risiko- og revisjonsutvalget følger opp konsernets arbeid med klimarisiko og gir sin innstilling i saker til styret. Klimarisiko rapporteres minst kvartalsvis til styret gjennom kvartalsrapporteringen og som fast tema i risikorapport, og årlig gjennom årsrapport og ICAAP.

Styret har godkjent og vil fremover revidere styringsdokumenter som er utformet for å håndtere klimarisiko, som for eksempel Bærekraftstrategien, Policy for bærekraft, Klimarisikostrategi og Kreditstrategien. Arbeidet med å integrere og revidere klimarisiko i alle styrende dokumenter er en kontinuerlig prosess.

Styret vedtok i 2022 ambisjonen om netto null i 2050, anerkjente klimarisiko som en strategisk mulighet og trussel, og vedtok rammeverket for overgangsplaner mot netto null. Styret har i 2023 tatt ambisjonen om netto null i 2050 ett steg videre med å forplikte konsernet til Science Based Targets initiativ (SBTi). Innen oktober 2025 må konsernet utarbeide og få validert planer og utslippsbaner mot netto null i 2050.

Ledelse av klimarelaterte risikoer og muligheter

Konsernledelsen har satt retning for arbeidet med klimarisiko ved å sette bærekraft som en av fem strategiske prioriteringer i konsernstrategien, som ble vedtatt i 2019.

I den daglige driften følger håndtering av klimarisiko ordinær forsvarslinjestructur og ansvar, der konsernsjef har det øverste ansvaret. Presiseringer av roller og ansvar i arbeidet med klimarisiko, som del av arbeidet med bærekraft, er beskrevet i Policy for bærekraft. Ved at klimarisiko inkluderes i alle styringsdokumenter blir ansvaret for klimarisiko en integrert del av konsernets virksomhet.

Konsernets ESG-komité skal bidra til utvikling og implementering av en felles konsernstandard for bærekraft i SpareBank 1 SMN. Klimarisiko er en del av dette arbeidet. Alle forretningsområdene i konsernet er representert med et medlem i komitéen, som er pekt ut av ansvarlig konserndirektør eller leder for datterselskaper. Komitéens mandat ble revidert i oktober 2023, og skal blant annet:

- Overvåke trender og utviklingstrekk innen ESG
- Stimulere til at arbeidet med å integrere bærekraft videreutvikles og intensiveres i alle deler av konsernet i tråd med gjeldende strategisk initiativ.
- Bidra til å utvikle aktive påvirkningsstrategier og overgangsplaner som hjelper konsernets kunder, leverandører og forretningspartnere å lykkes med nødvendig omstilling
- Bidra til å tydeliggjøre konsernets ESG databehov som grunnlag for helhetlig virksomhetsstyring og forberedelse til å tilfredsstille nye regulatoriske krav
- Bidra til å utvikle kompetanse på relevante rammeverk og regulatoriske krav

Strategi

SpareBank 1 SMN er opptatt av å skape bærekraftig lønnsomhet og vekst. Konsernets strategi for klimarisiko skal understøtte disse målene ved at:

- Det langsiktige målet skal nås ved å identifisere, vurdere og håndtere fremtidig klimarisiko knyttet til konsernets virksomhet, primært gjennom å være en pådriver for grønn omstilling.

- Vi skal utvikle og vedlikeholde kunnskap, verktøy og metoder for å identifisere klimarisiko både på kundenivå og å kvantifisere risiko på aggregert porteføljnivå.
- Policy og fullmakter skal utformes slik at de danner en effektiv ramme for virksomheten, med det mål å holde konsernets eksponering mot klimarisiko innenfor styrets vedtatte risikoappetitt.
- Vi skal aktivt jobbe med å redusere klimarisiko i utlånsporteføljen gjennom rådgivning, finansiering til omstilling og i siste instans avvise kunder eller leverandører som hverken oppfyller minstekrav til bærekraft eller har manglende forpliktelse til omstilling.

Klimarelaterte risikoer og muligheter på kort, medium og lang sikt

Konsernet oppdaterer årlig en detaljert kartlegging av klimarisiko etter mal fra TCFD. For utlånsvirksomheten er vesentlige bransjer gjennomgått i samarbeid mellom bransjeansvarlig, Kredittavdelingen og Risk Management. Potensielle trusler og usikkerhet blir identifisert og risiko blir vurdert på kort, medium og lang sikt. Ved funn av vesentlig finansiell risiko kan ESG-modellen tilpasses til å identifisere utsatte kunder. Til slutt vurderes valg av risikostrategier for å håndtere risikoen, herunder utvikling av nye policyregler.

Resultatene fra analysen viser at klimarisiko primært er en risiko gjennom utlån til kunder. Utlånsporteføljen vår bærer med seg en relativt lav fysisk risiko, med unntak av bransjene fiskeri og havbruk hvor risikoen er moderat som følge av forventet økt temperatur i havet. Overgangsrisiko vil påvirke de fleste bedrifter i tilpasningen mot lavutslippssamfunnet. Vi er eksponert mot landbruk og skipsrelaterte bransjer, som i våre analyser har høye estimerte klimagassutslipp, og har offentlig oppmerksomhet knyttet til utslippene. Disse bransjene har selv et bevisst forhold til problemstillingen og jobber aktivt for å redusere klimagassutslippene, som gjennom Landbrukets Klimaplan og International Maritime Organization (IMO).

I tillegg til å representere en overgangsrisiko er kundens omstilling en mulighet for konsernets forretningsområder knyttet til produkter og rådgivingstjenester. Vi ser at etterspørselen etter grønne lån er stigende blant større bedrifter, men også mindre bedrifter og boliglånskunder etterspør dette. Produktet er både en mulighet for økt salg og en motivasjon for våre kunder til å gjøre grønne investeringer. Grønne investeringer kan bidra til å redusere kunders sårbarhet mot klimarisiko, men kan også bli en finansiell risiko for kunden dersom investeringskostnaden er for stor eller teknologivalget er feil.

Konsekvenser for drift, strategi og finansiell planlegging

Resultatene fra kartleggingen av klimarisiko er brukt til å prioritere videre arbeid, etablering av nye policyregler og til arbeidet med overgangsplaner mot netto null. Resultatene benyttes også som input i arbeidet med kredittstrategi. Ambisjonen er at prioriteringer for vekst og justering av kredittammer skal bidra til at klimarisiko er innenfor styrets risikoappetitt.

Implementeringen av tiltak vektlegger å støtte bærekraftstrategiens mål om å være pådriver for grønn omstilling. I 2023 ble overgangsplaner for landbruk, fiskeri og næringseiendom ferdigstilt eller oppdatert.

Klimarisiko er blant annet integrert i virksomhetsstyringen gjennom KPI-er, som vist i nøkkeltallstabellen innledningsvis i årsrapporten.

Vi utsteder grønne obligasjoner og har et etablert program for å sikre bruken av midlene. Rammeverket for grønne obligasjoner ble revidert i 2023. I tillegg har SpareBank 1 Boligkreditt finansiert seg med grønne obligasjoner. Vi tilbyr grønne boliglån, byggelån og landbrukslån.

Klimascenariers potensielle påvirkning på drift, strategi og finansiell planlegging

SpareBank 1 SMN benytter Network for Greening the Financial System (NGFS) sine scenarier til å analysere konsekvensene av klimaendringer for konsernets aktiviteter. Vi fokuserer på de tre scenariene «Ordnet overgang», «Uordnet overgang» og «Varm verden». Våre overgangsplaner utvikles for å bidra til en ordnet overgang, men forbereder også virksomheten på å kunne håndtere de to andre scenariene. Den kvalitative analysen som er gjennomført fokuserer på de to nedsidescenariene.

Det er utført kvantitative analyser på utlånsporteføljen med utgangspunkt i scenariene. For overgangsrisiko i utlånsporteføljen til næringsliv har vi sett på hvordan økte karbonpriser i NGFS-scenariene kan påvirke årsresultatene til våre næringslivskunder gitt estimerte klimagassutslipp per kunde. Resultatene bekrefter at dersom forurenser selv skal betale for sine utslipp, så vil bransjer med høye klimagassutslipp få store kostnader.

Bankene i SpareBank 1-alliansen har i 2023 videreutviklet stresstestmodell for kredittrisiko til å inkludere klimascenarier og klimarelaterte variabler. Arbeidet fortsetter i 2024.

Vår vurdering er at en uordnet overgang vil være mest utfordrende innenfor analysehorisonten frem til 2050. Vi jobber derfor aktivt med å stille krav og forventninger til våre kunder slik at grønn omstilling reduserer sårbarhet mot en uordnet overgang til lavutslippssamfunnet.

Risikostyring

Identifisering av klimarisiko

Vi har flere prosesser for å identifisere klimarisiko i vår virksomhet. Vi fokuserer det meste av vårt arbeid med klimarisiko mot utlånsvirksomheten, ettersom det er her vi anser risikoen som størst.

Den tidligere nevnte kartleggingen av klimarisiko etter TCFD-mal er en grundig analyse av hendelser som kan treffe våre kunder, vurdert på bransjenivå.

Innenfor en bransje kan sårbarhet mot klimarisiko variere. Alle næringslivskunder med volum over 10 MNOK, samt finansiering av landbrukskunder, skal vurderes i SpareBank 1 alliansens felles ESG-modell. Modellen vurderer kundenes overgangsrisiko, fysisk risiko, sosiale forhold og selskapsledelse. Modellen er utarbeidet med mål om å gi gode og oppdaterte risikovurderinger og sikre god datafangst. Foreløpige resultater fra modellen styrker vår vurdering om at overgangsrisiko er en større utfordring for våre kunder enn fysisk risiko.

Klimarisiko er et eksplisitt vurderingspunkt for alle kredittsaker for næringslivskunder og landbruk. Rådgiver må altså gjøre en egen vurdering av kundens sårbarhet mot klimarisiko i tillegg til gjennomføring av ESG-scoring.

Håndtering av klimarisiko

Vår strategi for håndtering av klimarisiko er primært å være en pådriver for grønn omstilling for våre kunder gjennom rådgiving og finansiering til omstilling. Våre overgangsplaner per bransje inneholder krav og forventninger til våre kunder som videre skal bidra til håndtering av kundens klimarisiko.

Gode retningslinjer bidrar til å forebygge kredittrisiko og setter tydelige rammer for utlånsvirksomheten. For finansiering av næringseiendom har vi strengere krav til belåningsgrad av bygg som er lite energieffektive. Dette fordi vi forventer behov for oppgradering mot moderne energistandard for å tiltrekke seg leietakere og møte offentlige krav.

Integrering av klimarisiko i rammeverket for risikostyring

Integrering av klimarisiko i virksomhetsstyring er en pågående prosess, og innebærer at effekten av klimarisiko skal tas med i samtlige strategier, retningslinjer og rutiner. Utover Bærekraftstrategien, Policy for bærekraft og Klimarisikostrategien, er klimarisiko integrert i rammeverket for risikostyring som en driver for risiko. De tre nevnte dokumentene har fungert som veiledere for hvordan andre styringsdokumenter skal integrere klimarisiko.

EU (EBA) stiller omfattende krav til vårt arbeid med klimarisiko, som f.eks. i retningslinjer for innvilgelse og oppfølging av lån. Interne prosjekter er gjennomført for å sikre etterlevelse, som videre bidrar til økt fokus og kvalitet i arbeidet.

Klimarisiko er vurdert som en driver for risiko i bankens ICAAP.

Mål og metode

Metoder som brukes til å vurdere klimarelaterte risikoer og muligheter, i tråd med strategi- og risikostyringsprosesser

De kvalitative TCFD-analysene av klimarisiko gjøres på vesentlige aktiviteter i konsernet, med fokus på de største bransjene i vår utlånsportefølje. Vi vurderer hver hendelse separat og hendelsene i sum per overgangs/fysisk-risiko iht. en skala fra lav til høy risiko. Risikovurderingen gjøres også i tidsdimensjonen kort, medium og lang (2030+).

Gjennom våre analyser har vi identifisert klimagassutslipp som en risiko for kunder i vår utlånsportefølje. Dette har bidratt til at konsernet ble medlem av Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF). I løpet av 2023 har vi jobbet med å løfte kvaliteten på estimatene og tilpasse metodikken mot Finans Norge sin veileder for finansierte klimagassutslipp. Estimatenes er fremdeles heftet med stor usikkerhet, men vi bruker likevel tallene i vårt strategiske arbeid. Detaljert beskrivelse av beregninger og forutsetninger ligger i kapittel om "Finansierte utslipp".

For finansiert eiendom har Eiendomsverdi levert energiattest for eiendommer som har dette, og estimert energikarakter for resterende eiendommer. For samtlige eiendommer har Eiendomsverdi levert estimert energiforbruk, som er brukt til å estimere klimagassutslipp. Tabellen nedenfor viser antall finansierte næringsbygg med bruksareal over 1.000 kvm og boliger, fordelt per energikarakter på bygget. Tallene er inklusive lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt/Næringskreditt.

ENERGIKARAKTER	Antall boliger	Andel	Akkumulert andel	Antall næringsbygg	Andel	Akkumulert andel
A	463	1 %	1 %	3	0 %	0 %
B	3.453	4 %	5 %	30	4 %	4 %
C	3.858	5 %	10 %	30	4 %	8 %
D	4.759	6 %	16 %	51	7 %	15 %
E	5.054	6 %	22 %	26	3 %	18 %
F	6.730	8 %	31 %	15	2 %	20 %
G	8.590	11 %	42 %	8	1 %	21 %
Utgått energiattest	4.190	5 %	47 %			
Mangler, men bygd etter 2010	8.084	10 %	57 %	122	16 %	37 %
Mangler energiattest	34.062	43 %	100 %	484	63 %	100 %
Totalt antall eiendommer	79.243			769		

Tabell 4: Fordeling energikarakter

Tabellen viser at mange boliger har mulighet for energieffektivisering. Banken tilbyr prisgunstig grønt byggelån eller grønt lån til energiltak til kunder som ønsker å oppgradere boligen til bedre energikarakter.

Fysisk klimarisiko

Våre TCFD-analyser indikerer at vi har noe sårbarhet mot oppvarming av havet gjennom våre kunder innen bransjene fiskeri og havbruk. Videre vil eiendommer som har en ugunstig beliggenhet i forhold til økte havnivå, flom eller ras bli mer utsatt ved varmere og mer ekstremt klima.

Eiendommene vi finansierer gjennom boliglån og næringslån har blitt knyttet opp mot NVE sine risikokart. Data er levert av Eiendomsverdi, og videre koblet til våre utlån. Vi har valgt følgende innslagspunkt for når en eiendom blir flagget for mulig fysisk risiko.

- Havnivå; 200 års stormflo, nå-scenario.
- Flom; 20 års flom, nå-scenario eller 200-års klimajustert scenario.
- Kvikkleireskred; Middels sannsynlighet, nå-scenario.
- Fjellskred; Faresone ustabil eller 100-års sone.
- Snøskred; Befart aktsomhetsområde.

Tabellen nedenfor viser totale utlån, inklusive lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt, som er pantsatt av fast eiendom. Landbrukskunder er her en del av bedriftskundene.

Mill. kr	Personkunder	Bedriftskunder	Sum utlån	Andel
Totale utlån	152.971	38.599	191.570	
- Herav utsatt for fysisk klimarisiko				
Flom	822	1.715	2.537	1,3 %
Snøskred	2.966	1.041	4.007	2,1 %
Fjellskred	76	109	184	0,1 %
Kvikkleireskred	3.881	668	4.549	2,4 %
Havnivå	2.122	3.345	5.467	2,9 %
Sum risikoeksponert¹⁾	9.362	6.470	15.832	8,3 %

¹⁾ Sum risikoeksponert er mindre enn summen av risikogrupperne. Dette skyldes at noen eiendommer treffes av flere risikogrupper.

Tabell 5: Andel risikoeksponert utlån

NVE sine risikokart viser kun treff der kartlegging er gjennomført, utenom havnivå, som er modellert for alle eiendommer. Flagget sier heller ikke noe om sikringstiltak er gjennomført.

De kommunene med mest treff på snøskred er Ørsta, Ålesund, Rauma og Oppdal. For kvikkleireskred er Trondheim kommune overrepresentert. Dette skyldes både at konsernet har mest utlån til denne kommunen og at det er identifisert mange områder med kvikkleiregrunn.

Rapportering av klimagassutslipp scope 1, 2 og 3

Se vedlagt klimaregnskap, kapittelet "Redusere karbonavtrykk i daglig drift" og kapittel om "Klimagassutslipp fra konsernets utlånsporteføljer" for vår rapportering på oppstrøm- og nedstrøms klimagassutslipp for 2023.

Mål for arbeidet med å styre klimarelaterte risikoer og muligheter

Vårt mål med styring av klimarelaterte risiko og muligheter er knyttet både opp mot vår mulighet til å påvirke omgivelsene og hvordan omgivelsene påvirker oss. Mer presist betyr dette:

- Netto null innen 2050, både utslipp fra daglig drift og utslipp som følge av vår utlånsvirksomhet.
- Langsiktig bærekraftig lønnsomhet og vekst gjennom håndtering av klimarisiko
- Vellykket omstilling av lokalt næringsliv og privatkunder mot lavutslippssamfunnet

Vi er en betydelig aktør i regionen og vi jobber med å utnytte konsernet for å bidra til omstillingen, gjennom banken, våre datterselskaper og bidraget til samfunnet.

Relevante styrende dokumenter

Følgende styringsdokumenter er sentrale innenfor dette temaet:

- Retningslinjer for bærekraft i utlån til privatkunder
- Overgangsplan for bærekraftig landbruk
- Retningslinjer for bærekraft i utlån til næringslivskunder
- Overgangsplan for næringseiendom
- Overgangsplan for fiskeri
- Retningslinjer for bærekraftig distribusjon og anbefaling av verdipapirfond
- Retningslinjer for bærekraft i eierstyring
- Retningslinjer for bærekraft i likviditetsforvaltningen
- Rammeverk for grønne obligasjoner
- SpareBank 1 Boligkreditt rammeverk grønne obligasjoner (engelsk)
- Allokeringsrapport 2023 (engelsk)
- Effektrapport (engelsk)
- Sustainability second party opinion Multiconsults rapport (engelsk)

Redusere karbonavtrykk i utlånsporteføljer

Vår tilnærming til temaet

Finansnæringen har neglisjerbare direkte utslipp, og vår klimapåvirkning oppstår i hovedsak som en konsekvens av kapitalen vi forvalter gjennom utlån og investeringer. Karbonavtrykket i våre utlånsporteføljer utgjør en økende finansiell risiko for oss som konsern. Vi erkjenner at SpareBank 1 SMN som en stor og regional finansinstitusjon må gå foran som en pådriver for grønn omstilling i vår region.

Vår pådriverrolle innebærer å redusere klimagassutslipp gjennom aktiv påvirkning av våre kunder, samtidig som vi fortsetter arbeidet med å integrere vesentlige bærekraftsforhold i virksomhetsstyring, risikostyring og kredittmodeller. Overgangsplanene mot netto null utslipp på bransjenivå, endringer i kredittpolicy og forpliktelsen til SBTi er eksempler på vårt systematiske arbeid med å følge opp og redusere vårt totale klimafotavtrykk.

Vår forpliktelse til Science Based Targets initiative

Omstillingen til lavutslippssamfunnet er avhengig av finansnæringen, men utarbeidelsen av nøkkeltall, målsetninger, beregninger og resultater er utfordrende med mangelfulle prinsipper og definisjoner for utslippsreduksjon, og liten grad av standardiserte måle- og beregningsmetoder. Det er også betydelig manglende definisjoner av hva som regnes som effektive utslippsstrategier. Vår forpliktelse til Science Based Targets initiative (SBTi) skal hjelpe oss å løse problemstillingene nevnt ovenfor.

SBTi er et globalt, frivillig organ som skal bistå bedrifter, herunder finansinstitusjoner, å sette ambisiøse klimamål i tråd med den nyeste klimavitenskapen. Initiativet kom som et svar på tiltaksgapet etter COP21 (Parisavtalen) i 2015, da de globale løftene ikke var tilstrekkelig for å hindre global oppvarming over 1,5 grader. Initiativet er et globalt samarbeid mellom Carbon Disclosure Project (CDP), United Nations Global Compact (UNGC), World Resources Institute (WRI) og World Wildlife Fund (WWF).

Som en naturlig oppfølging av styresakerien «Klimaomstilling mot 2050» hvor konsernets strategiske målsetting om netto null utslipp innen 2050 ble vedtatt, vedtok styret i august 2023 at det skal utarbeides validerte mål i tråd med SBTi for alle vesentlige sektorer i konsernets utlånsportefølje. En offentlig forpliktelse om utslippskutt i tråd med en 1,5 graders utslippsbane ble innsendt til SBTi 6. oktober 2023. Forpliktelsen innebærer at vi i SpareBank 1 SMN, over de neste to årene, skal utarbeide, og få godkjent, både kortsiktige og langsiktige mål med tilhørende tiltaksplaner frem mot 2050.

Prosjektgruppen, ledet av konsernets bærekraftsansvarlig, består av personer fra næringsliv, privatmarked, risikostyring, finans og konsernregnskap med ulike erfaringer, kompetanse og ansvarsområder i konsernet. Hensikten med organiseringen er å sikre objektivitet, ekspertise og bredde i synspunkter, diskusjoner og resultater. I tillegg til den interne prosjektgruppen har vi også identifisert et behov for å diskutere beregningsmetoder og annen metodikk med SpareBank 1 Alliansen og andre banker underveis i utarbeidelsen av våre egne mål. Involveringen av eksterne aktører gjør at vi sikrer et ytterligere utstrakt faglig samarbeid med banker som er underveis i utarbeidelsesprosessen eller allerede har utarbeidet vitenskapsbaserte mål.

Siste del av 2023 gikk med på å forstå hvordan rammeverket vil påvirke våre målsetninger, herunder forståelse av rammeverkets definisjoner, prinsipper, regler, og måle- og beregningsmetoder. Med denne forståelsen skal vi i løpet av 2024 forbedre måling av klimagassutslipp, identifisere vesentlige utslippstiltak, utarbeide metodisk tilnærming og påbegynne målutforming. Vi er opptatt av at våre interessenter skal ha innsikt i status på dette arbeidet, og vi vil derfor være åpen om fremdrift i valideringsprosessen. Informasjon vil i løpet av valideringsprosessen (2024-2025) bli delt i relevante kommunikasjonskanaler.

Klimagassutslipp fra konsernets utlånsporteføljer

I 2021 forpliktet konsernet seg til Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF), et globalt samarbeid mellom finansinstitusjoner som jobber for å harmonisere og estimere klimagassutslipp finansiert av lån og investeringer. Denne forpliktelsen og partnerskapet gir oss blant annet tilgang til en metodikk

godkjent av GHG-protokollen til å estimere klimagassutslippene fra kunder i vår utlånsportefølje. PCAF har blitt bransjestandard i bank og finans for å estimere og rapportere klimagassutslipp knyttet til finansiert aktivitet.

Estimatene i PCAF tar utgangspunkt i tre kategorier utslipp (scopes) som består av direkte og indirekte utslipp. Scope 1 representerer utslippskilder tilknyttet driftsmidler som kunden eier eller kontrollerer. Scope 2 representerer indirekte utslipp som stammer fra kundens forbruk av energi, herunder elektrisitet og fjernvarme. Scope 3 representerer indirekte utslipp som kan knyttes til kundens aktiviteter, men som ikke direkte eies eller kontrolleres av kunden. Utslippene i scope 3 er enten knyttet til kjøp av varer og tjenester (oppstrøm) eller salg av varer og tjenester (nedstrøm).

Våre kunders scope 1 og scope 2 klimagassutslipp inngår i konsernets scope 3 nedstrømsutslipp. Finansierte klimagassutslipp beregnes med å multiplisere kundens totale klimagassutslipp med finansiert andel av kundens eiendeler. Dersom banken finansierer 5 % av kundens eiendeler, tar vi inn 5 % av kundens klimagassutslipp.

Grunnmuren i PCAF-metodikken er estimerte utslipp basert på inntekts- eller utlånsbaserte utslippsfaktorer per næring. Vår målsetting er å erstatte de enkle estimatene med enten rapporterte utslipp fra kunden selv eller aktivitetsbaserte estimater.

Datakvalitet på estimerte klimagassutslipp, omtalt i PCAF som «data-quality score» strekker seg fra 1 (basert på kundens egne rapporterte klimagassutslipp) til 5 (faktorbaserte utslipp på utlånssaldo). Lav score angir høy datakvalitet. De fleste kunder måles med faktorbasert metode. Estimerte klimagassutslipp som presenteres nedenfor har generelt lav kvalitet og høy usikkerhet.

Metodikken for å estimere klimagassutslippene fra utlånsporteføljen er i år oppdatert med flere endringer for å være mer i tråd med Finans Norge sin «Veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp». I tillegg er utslippsfaktorene oppdatert* og betydelig endret. Endringene i målemetode er så store at de historiske tallene for 2022 har blitt estimert på nytt med oppdatert målemetode, med unntak av Lønnstakere. Dette for å sikre at rapporterte endringer i størst mulig grad reflekterer endringer i faktiske klimagassutslipp, og ikke tekniske justeringer i målemetode.

* Etter anbefaling i PCAF_EXIOBASE_Methodology_2023.pdf har vi gått over fra norske utslippsfaktorer til EU-faktorer. Noen ekstremverdier er korrigert iht. PCAFs anbefaling. Det gjelder spesielt oljerelatert virksomhet.

Tabellen nedenfor viser estimerte klimagassutslipp fra utlånsporteføljen til konsernet inkludert lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt, både for 2023 og med ny beregning på 2022-tallene. Fullstendige klimaregnskap både for morselskap og konsern er vedlagt årsrapporten.

	Saldo utlån (mrd. kr)		Estimerte klimagassutslipp (1000 tonn CO ₂ e)		Utslippsintensitet (tonn CO ₂ e per mill. kr utlån)		PCAF datakvalitet	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Jordbruk og skogbruk	12	11	603	518	50,4	48,4	3,3	3,4
Fiske og fangst	5	7	69	96	12,7	13,7	2,8	2,6
Havbruk	2	2	14	18	6,3	7,6	2,5	2,9
Industri og bergverk	3	2	62	50	21,2	20,4	4,1	3,9
Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	6	4	19	14	3,2	3,3	4,2	4,3
Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	3	3	28	25	10,8	9,0	4,1	4,1
Sjøfart og offshore	6	5	107	118	17,9	22,0	4,0	4,1
Eiendomsdrift	21	19	4	3	0,2	0,2	3,4	4,2
Forretningsmessig tjenesteyting	4	3	6	5	1,4	1,4	4,3	4,3
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	5	5	76	69	14,1	13,0	4,2	4,1
Offentlig forvaltning	0	0	0	0	1,4	0,7	4,9	5,0
Øvrige sektorer	1	1	3	3	2,0	2,8	4,2	4,3
Lønnstakere ¹⁾	153	135	19	16	0,1	0,1	3,0	3,0
Totale utlån ink. SB1 Bolig- og Næringskreditt²⁾	222	198	1.012	935	4,5	4,7	3,2	3,3
SMN Finans - lån/leasing av bil³⁾	7,7	6,8	38,6	42,5	5,0	6,3	3,0	3,0

1) Lønnstakere (Boliglån) er estimert basert på finansierte bygg. For 2022 er det benyttet forrige års rapporterte tall, altså er det ikke laget nye tall med oppdatert målemetode. Scope 3 ikke etablert.

2) Saldo utlån er litt lavere enn utlånsnoten. Differansen skyldes at påløpte ikke-kapitaliserte renter og bruttoposisjoner for cashpool-konti er ikke inkludert ovenfor.

3) Kun 7,7 av 12,6 mrd. av utlånsporteføljen til SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS er inkludert. Gjelder lån/leasing til fossilbiler.

Tabell 6: Utslippestimering av utlånsportefølje

Estimatene bygger på lokasjonsbasert utslippsintensivitet for strømforbruk (19 gram CO₂e per kWh for 2023). Dersom utslippsintensiviteten endres til europeiske restmiks (502 gram CO₂e per kWh) så påvirker dette estimerte utslipp for lønnstakere og eiendomsdrift. De totale klimagassutslippene ville da økt med 524 tusen tCO₂e, fra 1.012 tusen tCO₂e (ved bruk av lokasjonsbasert utslippsintensitet) til 1.536 tusen tCO₂e (ved bruk av markedsbasert utslippsintensitet).

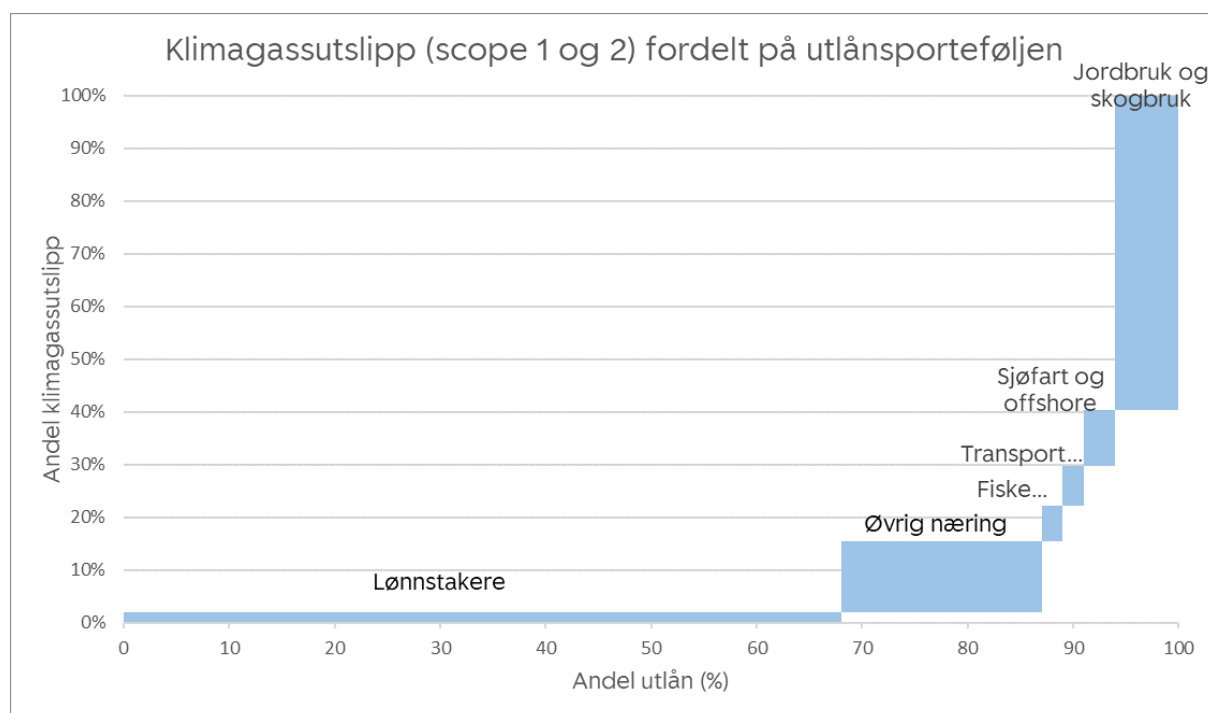
Våre estimater i tabellen over indikerer fortsatt at klimagassutslippene i utlånsporteføljen er konsentrert om noen få bransjer, og en begrenset andel av vårt utlånsvolum. Grafen nedenfor viser at fire bransjer utgjør kun 13 % av utlån, men hele 85 % av klimagassutslippene. Disse bransjene er jordbruk og skogbruk (60 %), sjøfart og offshore (11 %), transport og annen tjenesteytende virksomhet (8 %) og fiske og fangst (7 %).

Klimagassutslippene har økt med 8 %, noe som er mindre enn økningen i utlån. Økning i utlån skyldes både fusjonen med SpareBank 1 Søre Sunnmøre, inflasjon og vekst i finansierte aktiva. For landbruk har de aktivitetsbaserte utslippene økt, ved at vi har finansiert mer produsert vare. For fiskeri er utslippene redusert som følge av redusert utlånsvolum og færre finansierte båter.

Endringene i utslipp fra 2022 til 2023 er små relativt til måleusikkerheten. Vi kan ikke bruke tallene til å konkludere om klimagassutslippene fra utlånsaktiviteten er endret i perioden.

Reviderte tall for 2022 har gitt nedgang i totale klimagassutslipp for 2022, fra 1.054 tusen tCO₂e til 935 tusen tCO₂e, med store forskjeller mellom bransjene. Dette skyldes i hovedsak store endringer i utslippsfaktorer levert av PCAF. Konsernet vil i 2024 samarbeide med andre norske banker for å sikre mer stabilitet i utslippsfaktorer fremover.

Arbeidet med overgangsplaner per næring er en kontinuerlig prosess. Basert på analysen (se graf under) vil arbeidet med overgangsplaner prioriteres basert på utslippsbidrag. Overgangsplanene skal både bidra til at vi jobber mot å redusere finansierte klimagassutslipp og samtidig reduserer våre kunders sårbarhet mot klimaendringer, kjent som overgangsrisiko. Vi har i 2023 ferdigstilt overgangsplaner for fiskeri og næringseiendom, mens landbruk ble utarbeidet i 2022. Overgangsplan for skipsrelaterte næringer og boliglån pågår.

Figur 7: Fordeling av utlånsporteføljens klimagassutslipp

Dette er andre versjon av våre estimerte klimagassutslipp fra utlånsporteføljen. Tallene er fortsatt veldig usikre og må håndteres deretter. Tallene skal være retningsgivende i vårt arbeid og for våre fremtidige prioriteringer, men vi er forsiktig med å ta strategiske grep gitt den store usikkerheten. Når vi fremover skal måle endring i klimagassutslipp over tid, vil historiske tall fortsatt bli revidert for å sikre at rapporterte endringer i størst mulig grad reflekterer endringer i faktiske klimagassutslipp, og ikke kun tekniske justeringer i målemetode.

Vi har estimert majoriteten av vår utlånsportefølje ved bruk av enten inntektsfaktor eller utlånsfaktor. Det er et fåtall av våre kunder som per i dag rapporterer egne klimagassutslipp, og for dem som rapporterer så er tallene ennå ikke tilgjengelig i offentlige register, som vanskeliggjør innsamling av data. En oversikt over forutsetninger benyttet i estimeringen av klimagassutslipp til næringer hvor vi har hentet inn primærdata følger under.

Fiske og fangst

For fiskeriporteføljen har vi samlet inn bunkersbruk (drivstoff på skip) for våre største kunder i flere år. Dette er brukt til å estimere klimagassutslipp for fiskeriporteføljen med relativt god kvalitet. Dette er den porteføljen som har best datakvalitet i analysen. Datakilden har ett-årlig tidsforsinkelse, altså er bunkersbruk for 2022 brukt til å estimere kundens utslippsintensitet for 2023. Dersom en kundes finansiering har økt fra 2022 til 2023, så har altså estimerte utslippene økt tilsvarende.

Lønnstakere (boliglån)

For boliglånsporteføljen er estimerte klimagassutslipp levert av Eiendomsverdi AS, og utarbeidet av Simenergi AS. Klimagassutslippene er estimert med klimagassutslippsfaktor basert på fysisk produksjonsmiks med et utslipp på 19 gram CO₂e per kWh. Ovenfor har vi også presentert estimerte klimagassutslipp basert på europeisk restmiks, på 502 gram CO₂e per kWh.

Eiendomsdrift

Klimagassutslippene fra finansiert næringseiendom er gjort ved å hente informasjon om hvert enkelt bygg, altså type eiendom, bruksareal og energimerke, der det eksisterer. Informasjonen om bygget er så satt sammen med PCAF-utslippsfaktorer for eiendom, enten per kvm eller per bygg.

Fossile kjøretøy

For SpareBank 1 Finans Midt-Norge er klimagassutslippene kun estimert for 7,7 av 12,6 milliarder i finansiering som er brukt til å finansiere kjøretøy med bensin- eller dieselmotor. Vi har i estimatene benyttet en gjennomsnittlig kjørelengde på 12.000 kilometer for alle bilene.

Jordbruk og skogbruk

I årsrapport for 2022 ble estimerte klimagassutslipp fra landbruket estimert basert på utslippsfaktorer fra Asplan Viak, som igjen ble koblet til informasjon på gårdsnivå fra produksjonstilskuddsregisteret. Registeret inneholder oversikt over antall dyr, produksjon og forvaltet areal.

I denne rapporten er utslippsfaktorene byttet ut med tallene i Finans Norge sin veileder, de såkalte PLATON-faktorene. Dette har isolert sett gitt en økning i utslippene på 50 %, men endringen er oppveiet med at gårdsbruk som ikke har noen aktivitet registrert i produksjonstilskuddsregisteret nå er estimert som bolig, mens det tidligere fikk estimert veldig høye utslipp med faktorbasert metode.

Datakvaliteten til estimerte klimagassutslipp for landbruket er relativt sett god, men det er fremdeles knyttet usikkerhet til tallene og vi får blant annet ikke målt forskjellen på god kontra dårlig agronomi. Vi har forventninger til at våre kunder tar i bruk Landbrukets klimakalkulator og at dette vil bedre våre estimater på klimagassutslipp per gårdsbruk og gi input til vår plan for reduksjon av klimagassutslipp fremover.

Karbonopptaket fra skog har økt kraftig i Norge som et resultat av økt forplantning i årene 1955-1992. Den årlige karbonlagringen i skogareal har imidlertid gått ned siden 2009 som følge av lave investeringer i skogkultur, økt hogst og økende andel eldre skog (<https://www.skogbruk.nibio.no/klimagassregnskapet-for-norske-skoger>).

En stor del av gårdene som har finansiering i banken har også skogsdrift som del av sin virksomhet. Totalt er det registrert 1,6 mill. dekar produktiv skog på våre kunder. Korrigert for finansieringsgrad og multiplisert med faktor for arealbaserte opptak fra skog (0,2464 tCO₂e per dekar), så er finansiert andel av opptak av karbon i skog beregnet til 255 tusen tCO₂e. Dette er kun et estimat med stor usikkerhet og skal ikke brukes til å motregne finansierte utslipp.

Taksonomi

EUs taksonomiforordning (EU 2020/852) har som formål å etablere et felles klassifiseringssystem for å kunne identifisere hvilke økonomiske aktiviteter som kan regnes som bærekraftige.

Klassifiseringssystemet er ment å bidra til å fremme bærekraftige investeringer og økonomisk aktivitet ved å gi investorer og selskaper klare retningslinjer og kriterier for å vurdere og rapportere bærekraftsaspekter ved sine virksomheter og prosjekter. I taksonomiforordningen er det fastsatt konkrete krav til hvilke aktiviteter som kan anses som bærekraftige samt hvilke kriterier som må være oppfylt for at et foretaks aktivitet kan kunne regnes som bærekraftig.

Lov om bærekraftig finans innlemmer taksonomiforordningen med påfølgende kommisjonsforordninger i norsk rett. Taksonomiforordningen trådte i kraft i EØS-avtalen 15. desember 2022 med virkning fra 01. januar 2023.

For at en aktivitet skal kunne regnes for å være taksonomiforenelig må det vurderes om aktiviteten bidrar vesentlig til minst ett av de seks miljømålene («Technical Screening Criteria»), og ikke gjøre betydelig negativ skade («Do No Significant Harm») på noen av de fem andre miljømålene. Videre må aktiviteten oppfylle minstekrav til sosiale og styringsmessige forhold («Minimum Social Safeguards») For 2023 skal det rapporteres på alle seks miljømål.

De seks overordnede klima- og miljømålene er:

1. Redusere og forebygge klimagassutslipp
2. Klimatilpasning
3. Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og marine ressurser
4. Omstilling til en sirkulærøkonomi, avfallsforebygging og gjenvinning
5. Forebygging og kontroll av forurensning
6. Verne om og restaurere naturmangfold og økosystemer

Forutsetninger

Rapporteringskravene som regulerer hvilke foretak som skal rapportere på dette for 2023 er regulert i EU 2013/34, direktivet for offentliggjøring av ikke-finansiell informasjon (NFRD). NFRD-pliktige foretak er både finansielle og ikke-finansielle store foretak av allmenn interesse. For SpareBank 1 SMN er det våre finansielle aktiviteter som skal vurderes iht. de seks klima- og miljømålene. For rapporteringsåret 2023 omfatter pliktig rapportering kun miljømål 1 og 2. For rapporteringsåret 2024 vil rapportering på miljømål 3-6 (se ovenfor) også være pliktig.

For kredittinstitusjoner skal rapportering i tråd med taksonomien avlegges forholdsmessig konsolidert i tråd med EU 575/2013. For 2023 betyr det at vi i SpareBank 1 SMN inkluderer rapporterte tall fra våre datterselskaper, tilknyttede og felleskontrollerte selskaper basert på eierandel. For oversikt over hvilke selskaper dette gjelder, henvises det til årsrapportens note 39 – Investering i eierinteresser.

Under følger oversikt over de ulike engasjementskategoriene som er inkludert i årets rapportering:

Rapporteringskategori	Beskrivelse/ definisjon	Taksonomiforenelige aktiviteter	Datainnsamling
1 Finansielle foretak	Finansielle foretak eller eierandeler i finansielle foretak (som ikke innehas til handelsformål)	Brutto eksponering mot NFRD-pliktige foretak som har avlagt taksonomirapportering multiplisert med GAR. Inkluderer også obligasjoner med spesielle formål.	Rapportering baserer seg på selskapets/kundens egen rapportering til SpareBank 1 SMN. På rapporteringstidspunkt for 2023 foreligger det få rapporter.
2 Ikke-finansielle foretak underlagt NFRD	Basert på screening av vår utlånsportefølje er våre kunder i all hovedsak små/mellomstore foretak og har ikke rapporteringsplikt for 2023	Ingen	Rapportering baserer seg på selskapets/kundens egen rapportering til SpareBank 1 SMN. Foreligger ingen frivillig rapportering på rapporteringstidspunktet.
3 Husholdninger - boliglån	Kategorien omhandler lån med pant i bolig som kan tilfredsstille kravene til begrensning av klimaendringer og tilpasning til klimaendringer (mål 1 og 2)	Vurdering etter byggeår på bolig, energiforbruk og ikke gjøre betydelig skade på klimatilpasning	Alle data brukt i klassifiseringen er levert av Eiendomsverdi. Spesifikt hentes energiforbruk for de boliger som har gyldig energiattest og alle boliger sjekkes mot NVE sine risikokart for flom, høy vannstand og ras. Utvalgsriterier er beskrevet nedenfor tabellen.
4 Husholdninger - billån	Kategorien omhandler lån til husholdninger med pant i elbil	Ingen	Vi mangler informasjon om elbilenes dekk. Alle elbillån blir derfor ekskludert ettersom de fleste bildekk fører til miljøskade.
5 Lokale myndigheter	Kategorien omhandler eksponering mot lokale og regionale myndigheter	Ingen	Lokale myndigheter er ikke underlagt NFRD og det foreligger heller ingen frivillig rapportering.
6 Ikke-finansielle, ikke underlagt NFRD	Små- og mellomstore foretak	Ingen	Denne kategorien skal ikke tas med i telleren ved beregning av GAR for 2023 pga. ingen rapporteringsplikt. Foreligger ingen frivillig rapportering på rapporteringstidspunkt.
7 Andre eiendeler som ikke inngår i GAR-beregningen	Statspapirer, eksponeringer mot sentralbanker og handelsportefølje	I/A	I/A
8 Poster utenfor balansen - finansielle garantier og eiendeler under forvaltning som er underlagt NFRD	Garantier eller eiendeler underlagt forvaltning	Ingen	Rapportering baserer seg på selskapets/kundens egen rapportering til SpareBank 1 SMN. På rapporteringstidspunkt for 2023 foreligger ingen rapportering.

Tabell 7: Oversikt over engasjementskategorier

For rapporteringskategori «Husholdninger – boliglån» så er øvre grenseverdier for energibruk for grønne boligers satt i samarbeid med Multiconsult. For boliger bygget fra og med 2021 har vi benyttet korrigeret «Veiledning om beregning av primærenergi behov i bygninger og energirammer for nesten nullenergibygninger», inklusive alle boliger med energimerke A. For boliger byttet før 2021 er NVE sin anbefaling for energiforbruk i «Kartlegging av bygningsmasse mtp. EUs taksonomi for miljøvennlige investeringer» lagt til grunn. Dette krever at vi har gyldig energiattest på boligen, som er et strengere kriterium enn hva som benyttes i vårt rammeverk for grønne obligasjoner, der alle boliger bygget mellom 2012 og 2020 er inkludert som grønne boliger.

Ved vurdering iht. å ikke gjøre betydelig skade på målet for klimatilpasning, så er boliger utsatt for fysisk klimarisiko (flom, stormflo, ras og skred) ekskludert. Dette er her brukt samme vurdering som i kapittel 9.2.6 (Fysisk klimarisiko).

Taksonomirelaterte nøkkeltall (KPI) for 2023:

I tråd med EU 2021/2178 (Disclosures Delegated Act) Annex V er vi i år pliktig til å rapportere på flere nøkkeltall. Nøkkeltallene vi er pliktig å rapportere på for 2023 er:

1. *Green Asset Ratio (GAR) Stock (Grønn brøk for beholdninger)*
Samlet verdi av bærekraftige eksponeringer på balansen over totale eiendeler (totale eiendeler tilsvarer punkt 1 tom 6 i tabellen over).
2. *Green Asset Ratio (GAR) Flow (Grønn brøk for strømmer)*
Samlet verdi av nye bærekraftige eksponeringer i inneværende år over totale eiendeler.
3. *Financial Guarantees (FinGuar) (Grønn brøk for finansielle garantier til finansielle og ikke-finansielle foretak)*
Andelen av finansielle garantier for gjeldsinstrumenter som finansierer taksonomiforenelig aktivitet over totale finansielle garantier (punkt 8 i tabellen)
4. *Assets under Management (AuM) (Grønn brøk for eiendeler under forvaltning)*
viser andelen eiendeler under forvaltning som tilhører foretak som finansierer taksonomiforenelige økonomiske aktiviteter over totale eiendeler under forvaltning (punkt 8 i tabellen)

Nøkkeltall knyttet til *Fees and commissions (F&C) (Gebyrer og provisjoner)* og *Trading Book (Handelsportefølje)* er ikke pliktig for årets rapportering, og vil ikke bli pliktig før rapporteringsåret 2026.

Beregning av Grønn brøk for beholdninger (GAR)	Eksposering *)	Hvorav taksonomiforenelig	Prosent av totale eiendeler
Finansielle foretak	23.472	79	
Husholdninger	184.182	17.008	
Lokale myndigheter	1.224		
Total	208.878	17.087	64%
Andre eiendeler som ikke er med i teller	91.263		28%
Sum dekkede eiendeler ("Covered assets")	300.141		92%
Eiendeler ikke med i scope for grønn brøk	24.441		8%
Totale eiendeler¹⁾	324.582		
Konsernets grønne brøk - sum taksonomiforenelige eiendeler over dekkede eiendeler (GAR, Beholdning)		5,7 %	

¹⁾ GAR baseres på eksponeringer og balanse i samsvar med virkeområdet for konsolideringen for tilsynsformål (FINREP) i samsvar med avdeling II kapittel 2 avsnitt 2 i forordning (EU) nr. 575/2013

Tabell 8: Beregning av GAR

For detaljerte resultater av årets beregning henvises det til Annex VI-skjema i vedlegg.

Utfordringer i 2023 og muligheter fremover

Hovedutfordringen for rapporteringen 2023 har vært tilgang på og kvaliteten på data. SpareBank 1 SMN har en kundeportefølje som i stor grad består av små og mellomstore foretak som ikke treffes av rapporteringsplikten i NFRD. Rapportering fra NFRD-pliktige og eventuell frivillig rapportering fra ikke-NFRD pliktige foretak, foreligger også på et senere tidspunkt og dette gjør det utfordrende å få inkludert denne informasjonen i årets rapportering.

I årene fremover vil flere foretak treffes av taksonomien. Etter hvert som flere foretak treffes av rapporteringsplikten, er det forventet at denne typen data vil bli offentlig tilgjengelige. Dette gjelder også felles bransjeløsning for bilbransjen med hensyn til dekkinformasjon og opplysninger om sirkulærøkonomi. Dette er løsninger som vil forenkle og øke kvaliteten på rapporteringen fra selskapene i årene som kommer.

Relevante styrende dokumenter

Følgende styringsdokumenter er sentrale innenfor dette temaet:

- Retningslinjer for bærekraft i utlån til privatkunder
- Retningslinjer i bærekraft i utlån til næringslivskunder
- Retningslinjer for bærekraftig landbruk
- Overgangsplan for netto null utslipp for landbruk
- Overgangsplan for netto null utslipp for næringseiendom
- Overgangsplan for netto null utslipp for fiskeri
- Strategi for klimarisiko
- Klimastrategi
- Klimaregnskap 2023, konsern
- Klimaregnskap 2023, SpareBank 1 SMN

Stimulere til grønn omstilling for kunder

Vår tilnærming til temaet

Konsernets samfunnsrolle er å stimulere til en bærekraftig utvikling av Midt-Norge. For at vi skal lykkes i omstillingen er vi avhengige av at våre kunder lykkes. Å stimulere til grønn omstilling for våre kunder er derfor en kjerneoppgave i dag og i tiden fremover. Dette er også en tydelig forventning som fremkommer i konsernets interessentdialog, hvor store og små kunder, både bedrifter og privatpersoner, gir tilbakemelding og etterspør produkter og tjenester som stimulerer til nødvendig endring. Vår aktive påvirkning inkluderer virkemidler som ESG-vurdering på kundenivå, kredittpolicy og prising, overgangsplaner mot netto null utslipp på bransjenivå, rådgivning og kundemøter, utvikling av grønne produkter og tjenester, samt kompetansetiltak for bedrifter i regionen.

Privatmarked

Med et stort utlånsvolum til husholdninger og landbruksbransjen har privatmarked potensial til å ha stor påvirkning på kundene de sitter nær i det daglige. Vi har i 2023 jobbet med fellesprosjekter innenfor ESG sammen med de andre bankene i SpareBank 1-Alliansen. Dette gjelder både kundenære initiativ og knyttet til rådgiving, men også regulatoriske krav og rapportering. Det er blant annet jobbet med å få på plass estimerte energimerker for å ha grunnlag for å måle klimagassutslipp på boligeiendom.

Med bakgrunn i dette arbeidet er det ved slutten av året iverksatt nye initiativer som vil følges inn i neste år. De viktigste pågående initiativene er etablering av ESG-modell for privatmarked, rådgivingsverktøy for vurdering av klimarisiko, herunder fysisk risiko, kredittvurdering, og finansielt helseteam. I tillegg jobber både privatmarked og landbruk aktivt med produktutvikling for å tilby relevante løsninger til kundene våre.

Bedriftsmarked

Vår kredittstrategi fastsetter rammer og strategiske føringer for utlånsvirksomheten, herunder ambisjonen om å oppnå netto null utslipp i konsernets utlånsporteføljer innen 2050, og en halvering innen 2030.

I tillegg til systematisk ESG-vurdering av alle bedriftskunder, er vi godt i gang med å etablere overgangsplaner på bransjenivå som et tiltak for å oppnå målet om netto null utslipp. Overgangsplanene blir et sentralt og overordnet verktøy i vårt arbeid med å styre utlånsporteføljen vår mot netto null, og skal tilfredsstillende våre vitenskapsbaserte målsetninger mot 2050 og 2030. Planene illustrerer mål, tiltak og styringsindikatorer og skal være en støtte for våre bedriftskunder når de skal tilpasse seg en utslippsbane mot netto null utslipp.

Overgangsplaner skal utarbeides for alle vesentlige bransjer i utlånsporteføljen, og er et ledd i å hjelpe våre kunder med å lykkes i sin omstilling. I overgangsplanene har vi oppsummert hva vi forventer av våre kunder, og hvordan vi som pådriver kan støtte dem i arbeidet. Vi har publisert «overgangsplaner mot netto null» for bransjene Næringseiendom og Fiskeri på smn.no under Bærekraftsbibliotek. Overgangsplaner for flere bransjer vil utarbeides og publiseres i 2024, hvor shipping kommer først.

Våre viktigste tiltak i 2024 blir å videreutvikle og analysere data fra vår ESG-modell, etablere overgangsplaner for flere bransjer, utvikle grønne produkter for våre kunder og kompetanseutvikling på bærekraft både internt og eksternt.

Relevante styrende dokumenter

Følgende styringsdokumenter er sentrale innenfor dette temaet:

- Bærekraftspolicy
- Klimastrategi
- Bærekraftsstrategi
- Strategi for klimarisiko
- Retningslinjer for bærekraftig landbruk
- Retningslinjer for bærekraft i utlån til privatkunder
- Retningslinjer i bærekraft i utlån til næringslivskunder

Nøkkeltall og resultater 2023

Ansvarlige utlån og investeringer	Mål 2023	Resultater 2023	Mål 2024
Tap som følge av svindel	< 10.000.000 NOK	15.660.000 NOK	< 22.500.000 NOK
Andel ledere og ansatte som har fullført e-læringskurs i hvitvasking og terrorfinansiering	100 %	97 %	100 %
Utlånsvolum næringsliv med ESG-score	75 %	87 %	90 %
Utlånsvolum privatmarked med ESG-score ¹⁾	20 %	0 %	20 %
Andel utlån som oppfyller kravene til grønne obligasjoner	Under arbeid	19,1 % ²⁾	Under arbeid ³⁾
Totalt klimagassutslipp fra utlånsporteføljer	1.000 (1000 tCO _{2e})	1.034 (1000 tCO _{2e})	SBTi ⁴⁾
Andel boliger i utlånsporteføljen med energimerke	90 %	42 %	70 %
Andel næringsseiendommer i utlånsporteføljen (> 1.000 m ²) med energimerke	75 %	21 %	90 % av nye innvilgelser

1) Modellen for ESG-scoring i PM-porteføljen er foreløpig ikke utarbeidet i SpareBank 1 Alliansen

2) Basert på eksisterende rammeverk per januar 2024

3) Foreløpig er en offisiell definisjon av de 15 prosent mest energieffektive bygningene ikke tilgjengelig, hvor tilgang på sikre data er nødvendig for å sikre en robust tilnærming

4) Våre målsetninger knyttet til klimagassutslipp er fra og med 2023 under utarbeidelse i forbindelse med vår forpliktelse til SBTi

Tabell 9: Ansvarlige utlån og investeringer - nøkkeltall og resultater